

Contribution ID: 134

Tür: Oral Presentation

Yapay Zekada Ritim Sorunları: Yeni Öznenin İnşası

19 Aralık 2024 Perşembe 16:20 (30 dakika)

Yapay zekanın günümüzde ulaştığı noktada tüm bilimlere olduğu gibi beşeri bilimlere de katkısı yadsınmaz. Özellikle Doğal Dil İşleme (Natural Language Processing) yapay zeka ve dilbilimin kesişme noktası olarak son yıllara damgasını vurmuştur. Doğal dillerin yapısını yine dilbilimin verileriyle yapay zekaya işlemek çeviri ve dil öğretimi gibi alanlarda başarı sağlamış ve yapay zeka kullanımını arttırmıştır. Günümüzde özellikle ChatGpt ve benzeri uygulamalar çeşitli özne tipleri oluşturarak farklı söylem türleri ortaya koymaktadır. Yvon'a (2006) göre bu yeni özne örneklerinin her biri tüm dilsel verisini mevcut öznelerden gelen verilerle ve örneklerin aşamalı olarak birikmesiyle genişleterek oluşturur; bunların tümü, en istisnai olanlar da dahil olmak üzere, sistemin genelleme kapasitesine katkıda bulunur. Dilbilimin makro düzeyinde oldukça başarılı olan yapay zeka öznesi aynı başarıyı ve yaratıcılığı ritimsel bir dil oluşturmada da gösterebilir mi?

Meschonnic'e (1982) göre ritim, dilin fonetik, semantik ve söz dizimsel organizasyonudur. Bu organizasyon, dili kullanan öznenin özelliklerine göre değişiklik gösterir. Yani öznenin tüm varlığı kullandığı dile ritimsel organizasyonla yansır. Bu noktada artık dil öğretiminde, edebiyatta ve başka çeşitli alanlarda dil üretiminde sıkça kullandığımız yapay zekanın ritimsel bir organizasyon gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceğini inceleyeceğiz. Yapay zeka doğal dil konuşucuları gibi ritimsel bir özne oluşturabilir mi? Ya da kendisine direktifler veren öznenin ritmini üstlenerek yeni bir özne inşa edebilir mi? Yapay zekanın yaratacağı ya da üstleneceği yeni özne bir çeşit hibrit özne oluşturarak hem dilsel hem kültürel alanda kendisine yer edinebilecek mi? Bu çalışmada ChatGpt'ye yöneltilecek sözdizim, fonetik, semantik açıdan önceden belirlenmiş bir söylem üzerinden hem yapay zekanın yeni bir özne inşa edemeyeceği dolayısıyla ritimsel bir organizasyonu yapıp yapamayacağı incelenecek hem de yeni yapay zeka öznesinin dilsel açıdan yaratıcılığı ve özgünlüğü tartışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: yapay zeka, dilbilim, doğal dil işleme, semantik ritim

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

Linguistics / Dilbilim

E-mail / E-posta

zeynep.tabaklar@istanbul.edu.tr

Institution / Affiliation / Kurum

İstanbul Üniversitesi, Dilbilim Bölümü

Country / Ülke

Türkiye

ORCID ID

0000-0002-6523-1315

Başlıca yazarlar:: Zeynep Seza Yılmaz (İstanbul Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Zeynep Seza Yılmaz (İstanbul Üniversitesi)

Session Classification: Session 4.3 (Day 2)

Track Classification: Congist'24: Case Studies and Applications